

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
(назва навчальної дисципліни)

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни

Професійна постановка дихання та голосу

Форма силабуса навчальної дисципліни затверджено Вченою радою ЗНУ
(Протокол № 11 від 30.04.2024), введено в освітній процес з 01.09.2024 наказом
ЗНУ № 165 від 01.05.2024

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА
ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету
соціальної педагогіки та психології
О.В. Пономаренко
« 10 » вересня 2024

Професійна постановка дихання та голосу

**підготовки магістрів
денної та заочної форм здобуття освіти
освітньо-професійна Театральне мистецтво
спеціальності 026 Сценічне мистецтво
галузі знань 02 Культура і мистецтво**

Викладач: Стадніченко Н.В. канд. пед. наук., доцент

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри амт. майстерності

Протокол № 1 від "28" серпня 2024_р.
Завідувач кафедри Г.В. Локарева

Г.В. Локарева *laf*

Погоджено
Гарант освітньо-професійної/
освітньо-наукової програми
Н.В. Стадніченко

2024 рік

Зв'язок з викладачем (викладачами):

E-mail: stadnichenko.nadejda@gmail.com

Сези ЗНУ повідомлення: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9297>

Телефон: 066-050-17-37

Інші засоби зв'язку: Viber, Facebook Messenger, Telegram Zoom – за вибором викладача

Кафедра: акторської майстерності, корпус №8 ЗНУ

1. Опис навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Професійна постановка дихання та голосу» є допомога студентам у підготовці до професійного спілкування засобами сценічного мовлення, забезпечення засвоєння навичок професійного дихання, мовно-голосових, дикційних умінь, опанування прийомів роботи над виправленням дикційних та голосових вад, що полягає у роботі над вдосконаленням мовно-голосового та психофізичного апарату.

У рамках курсу здобувачі вищої освіти мають опанувати основні поняття дисципліни «Професійна постановка дихання та голосу»; теорію анатомії, фізіології, психології, гігієни та загальної профілактики захворювань; методику роботи над формуванням професійного дихання; методику роботи над формуванням голосових якостей; знання з експлуатації голосового апарату; прийоми опанування навичок сценічного мовлення засобами психофізичного тренінгу; напрями розвитку сценічного мовлення у театральній практиці країн Західної Європи і США.

Слово є одним із основних засобів професійного спілкування і сценічної виразності актора, тому опанування техніки мовлення – це необхідний етап професійної підготовки майбутнього актора. Програма з дисципліни «Професійна постановка дихання та голосу» окрім роботи над розвитком мовного апарату, передбачає виховання багатьох інших якостей, без яких неможлива повноцінна професійна діяльність актора - це увага, зосередженість, дисциплінованість, відповідальність, вміння працювати в колективі. Щоб виявити, розвинути і вдосконалити природні голосові, дикційні якості студентів, навчити вміло їх використовувати їх у професійній діяльності, застосовуються такі педагогічні методи: метод безперервного процесу формування засобів мовлення, для реалізації якого використовуються комплекси тренінгів що допомагають поетапному виконанню певних педагогічних завдань:

- метод поступового ускладнення передбачає рівномірне збільшення навантажень у процесі опанування студентом техніки голосоведення та сценічного мовлення;
- ігровий метод, що базується на використанні гри як педагогічного прийому формування вербальних та невербальних засобів професійного спілкування;
- метод імпровізації дає можливість студенту реалізувати творчий потенціал, а також виховує творчу сміливість, відкритість, посилює мотивацію до творчої діяльності;
- метод партнерства активізує формування професійного спілкування майбутнього актора засобами вербального спілкування і надає можливість його реалізації.

***Примітка.** Можна коротко розкрити такі питання: Про що цей курс? Чому він важливий? Яким вимогам сучасного ринку праці він відповідає? Чому без нього неможлива успішна професійна діяльність фахівця?*

Також необхідно визначити: місце даної дисципліни в освітньо-професійній (освітньо-науковій) програмі навчання (див. структурно-логічну схему ОП) та /або в ширшому навчальному контексті, змістову спрямованість, роль дисципліни у підготовці фахівців.

Якщо навчання за цим курсом передбачає використання спеціальних інструментів, обладнання або програмного забезпечення, то необхідно вказати які.

Обсяг і зміст поданої інформації про навчальну дисципліну визначає особисто науково-педагогічний працівник.

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
Статус дисципліни	Вибіркова	
Семестр	3-й	3-й
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість годин	90	
Лекційні заняття	20 год.	8
Самостійна робота	70 год.	82 год.
Консультації	Кожної середи з 9.35-10.55; або індивідуально за домовленістю (через e-Zoom) у випадку вимушеної дистанційної форми спілкуванн	
Вид підсумкового семестрового контролю:	залік	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9153	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Компетентності/ результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
1	2	3
ЗК2. Здатність до пошуку, розуміння, обробки, організації та архівування інформації, її критичного осмислення та створення навчальних матеріалів з використанням цифрового ресурсу.	- словесні: лекційні методи (лекція-пояснення, лекція-дискусія, лекція-презентація, із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій);	- тестування;
ЗК 11.Здатність до онлайн-комунікації зі здобувачами освіти, колегами у різних формах.	- діалогічні методи (інтерактивні заняття, навчальні дискусії, інтелектуальні розминки, «мозковий штурм»);	- усні та письмові опитування;
СК 13. Здатність до планування, організації різноманітних видів навчання під час проведення аудиторних занять у закладі вищої освіти.	- проблемно-пошукові методи (аналіз ситуацій, метод кейсів, обговорення, пошук);	- перевірка письмових робіт студентів (есе, довідки, порівняльні характеристики тощо);
РН 3. Формувати педагогічно доцільну партнерську міжособистісну взаємодію, здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і недвозначно доносити власні міркування, висновки та аргументацію з питань освіти і педагогіки.	- дослідницькі методи (проведення досліджень теоретичного та емпіричного характеру);	- перевірка доповідей/презентацій, що розкривають певні питання;
РН 4. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення результатів освітньої, професійної діяльності, презентації наукових досліджень та інноваційних проєктів.	- самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних завдань.	- перевірка творчих робіт;
РН 15. Використовувати сучасні цифрові технології для професійної самоосвіти та особистісного зростання.	- заняття з елементами тренінгу	- оцінювання рівня опанування завдань тренінгу.

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Голос як засіб спілкування.

Дисципліна «Професійна постановка дихання та голосу». Історія становлення. Напрями розвитку техніки вербального спілкування у сучасному суспільстві. Вклад відомих фахівців у розвиток мовлення як засобу спілкування людини в суспільстві. Проблеми мовлення у сучасній культурі спілкування. Вплив мистецтва театру, літератури, науки на розвиток сучасного мовлення. Вивчення творів художньої літератури як засобу розширення світогляду і збагачення творчої палітри сучасної людини.

Змістовий модуль 2.

Відділи та системи мовного апарату.

Анатомія та фізіологія мовного апарату. Основні відомості про відділи мовного апарату: центральний і периферійний. Системи периферійного відділу: дихальна, голосова, артикуляційна. Органи мовного апарату та їх роль у голосоутворенні. Підготовка мовного апарату до звучання.

Змістовий модуль 3.

Опанування прийомів фізіологічного та фонаційного дихання.

Вивчення особливостей кожного виду дихання та використання набутих знань на практиці. Типи дихання. Використання змішано-діафрагмального типу дихання у процесі проголошення звуків і слів. Розвиток м'язів мовно-голосового та дихального апарату. Опанування комплексу вправ психофізичного тренінгу для формування змішано-діафрагмального типу дихання. Тренування м'язів мовного поясу та «пробудження» резонаторів. Опанування групових та індивідуальних мовно-голосових і психофізичних тренінгів.

Змістовий модуль 4.

Робота над формуванням навичок професійного мовлення.

Робота над формуванням дикційної чіткості проголошення звуків. Засоби художньої виразності та їх формування у процесі професійного спілкування. Скоромовки. Тренування чіткості мовлення у різних темпах. Робота над вправами з метою опанування дикційних норм. Опанування комплексу вправ артикуляційного тренінгу (зовнішнього і внутрішнього) для виправлення індивідуальних недоліків у проголошенні окремих звуків. Вибір текстового матеріалу для роботи над усуненням індивідуальних мовних вад. Розмовний голос: позитивні якості, природні недоліки і вади. Робота над шліфуванням усіх елементів сценічного мовлення: дихання, голосу, дикційної чіткості та дотримання правил орфоєпії під час проголошення тексту літературного твору. Опанування вправ тренінгу спрямованих на формування усіх складових сценічного мовлення. Робота над голосом у статичному положенні тіла та у русі. Виведення звуку у «маску», розвиток сили голосу, його гнучкості упродовж взаємодії як важливий етап процесу постановки розмовного голосу. Опанування голосового тренінгу, у поєднанні з фізичними вправами. Координування дихання,

голосу і руху у процесі сценічної взаємодії.

Гігієна мовно-голосового апарату. Професійні хвороби та їх профілактика. Комплекс лікувальної гімнастики, її значення для формування професійного дихання та розвитку сценічного мовлення. Гігієнічний, вібраційний масаж як засіб розвитку професійних якостей голосу. Важливість масажу для покращення якісних показників голосу та звільнення від набутих негативних звичок у процесі голосоведіння. Укріплення м'язів «мовного поясу», зовнішніх та внутрішніх м'язів мовно-голосового апарату.

3. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Лекція 1	Тема 1. Вербальне спілкування як один із засобів особистісного становлення людини в суспільстві. Мовлення як інструмент професійного спілкування. Відомі школи голосоведення.	2 год.	1 год.	<i>щотижня</i>
Самостійна робота	Тема. Назва Перелік питань/завдань			<i>щотижня</i>
Лекція 2	Тема 2. Дисципліна «Професійна постановка дихання та голосу». Педагогічні методи, що сприяють формуванню професійних мовно-голосових якостей. Якісні характеристики голосу, що формуються в результаті роботи над голосом, придатним для професійного використання у будь-якій сфері людської діяльності.	2 год.	1 год.	<i>щотижня</i>
Самостійна робота				<i>щотижня</i>
Лекція 3	Тема 3. Типи дихання. Раціональне розмовне дихання як спосіб сприяння фізичному розвитку голосового апарату, зняття втоми голосових зв'язок, надання голосу природного тембрального забарвлення. Відмінність мовного (фонаційного) дихання від фізіологічного. Використання змішано-діафрагмального типу дихання у проголошенні звуків і слів. Розвиток м'язів мовно-голосового та дихального апарату.	2 год.	1 год.	<i>щотижня</i>

Самостійна робота				щотижня
Лекція 4	Тема 4. Анатомія та фізіологія розмовного апарату. Відділи та системи розмовного апарату. Органи розмовного апарату. Артикуляція. Недоліки вимови природного та штучного походження. Чітка дикція як умова професійного мовлення. Артикуляційна гімнастика, її роль у формуванні дикційних навичок.	2 год.	1 год.	щотижня
Самостійна робота				щотижня
Лекція 5	Тема 5. Голосові регістри. Елементи резонуючої системи. Розвиток відчуття резонаторів. Формування вмій та навичок використанням резонаторів у процесі роботи над розвитком професійних голосових якостей.	2 год.	1 год.	щотижня
Самостійна робота				щотижня
Лекція 6	Тема 6. Дворядова система формування голосних звуків в українській орфоєпії. Особливості проголошення деяких груп приголосних звуків. Формування дикційної чіткості та артикуляційної виразності проголошення звуків з використанням скоромовок. Гекзаметр. Використання гекзаметру у розвитку голосового діапазону.	2 год.	1 год.	щотижня
Самостійна робота				щотижня
Лекція 7	Тема 7. Мовний (тембровий) слух. Розвиток акустичних якостей мовного слуху. Професійні якості мовного слуху. Значення мовного слуху для формування навичок діалогічного спілкування. Закони логіки мовлення. Голосовий тренінг.	3 год.	1 год.	щотижня
Самостійна робота				щотижня
Лекція 8	Тема 8. Гігієна голосу. Профілактика захворювань органів мовно-голосової системи. Гігієна мовно-голосового апарату. Гігієнічний та вібраційний масаж як засіб	3 год.	1 год.	щотижня

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Професійна постановка дихання та голосу

	розвитку професійних голосових якостей.			
Самостійна робота				<i>щотижня</i>
		20 год.	8 год.	

4. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/ роботи	Вид контрольно го заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінюван ня та термін виконання *	Усь ого балі в
1	2	3	4	5
Поточний контроль				
Лекція	Теоретичне завдання. Тестування	Питання для підготовки: Вербальне спілкування як один із засобів особистісного становлення людини в суспільстві. Мовлення як інструмент професійного спілкування. Відомі школи голосоведіння.	Тестування передбачає надання відповідей на 10 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал.	10
Самостійна робота	Практичне завдання. Викладіть свої міркування у вигляді есе, розкривши наступні пункти: Дисципліна «Професійна постановка дихання та голосу». Педагогічні методи, що сприяють формуванню професійних мовно-голосових якостей. Якісні характеристики голосу, що формуються в результаті роботи над голосом, придатним для професійного використання у будь-якій сфері людської діяльності.	Вимоги до виконання та оформлення: авторський текст обсягом до 2 тис. знаків з пробілами. Текст виконаного завдання надсилається на відповідну сторінку у системі Moodle: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9297#section-0	Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: - своєчасність виконання (2 б.); - повний обсяг виконання (2 б.); - творчий підхід у виконанні (1 б.).	5
Усього за ЗМ 1	2			15
Лекція	Теоретичне завдання - Тестування	Питання для підготовки: Типи дихання. Раціональне мовне дихання як спосіб сприяння фізичному розвитку голосового апарату, зняття втоми голосових зв'язок, надання голосу природного тембрального забарвлення. Відмінність мовного (фонаційного) дихання від фізіологічного. Використання змішано-	Тестування передбачає надання відповідей на 10 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал.	10

		діафрагмального типу дихання у проголошенні звуків і слів. Розвиток м'язів мовно голосового та дихального апарату.		
Самостійна робота	Практичне завдання – викладіть свої міркування у вигляді есе, розкривши наступні пункти: Анатомія та фізіологія розмовного апарату. Відділи та системи розмовного апарату. Органи розмовного апарату. Артикуляція. Недоліки вимови природного та штучного походження. Чітка дикція як умова професійного мовлення. Артикуляційна гімнастика, її роль у формуванні дикційних навичок.	Вимоги до виконання та оформлення: авторський текст обсягом до 2 тис. знаків з пробілами. Текст виконаного завдання надсилається на відповідну сторінку у системі Moodle: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9297#section-0	Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: - своєчасність виконання (2 б.); - повний обсяг виконання (2 б.); творчий підхід у виконанні (1 б.).	5
Усього за ЗМ 2				15
Лекція	Теоретичне завдання - Тестування	Питання для підготовки: Голосові реєстри. Елементи резонуючої системи. Розвиток відчуття резонаторів. Формування навичок використання резонаторів у процесі роботи над розвитком професійних голосових якостей.	Тестування передбачає надання відповідей на 10 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал.	5
Самостійна робота	Практичне завдання – викладіть свої міркування у вигляді есе, розкривши наступні пункти: Дворядкова система формування голосних звуків в українській орфоєпії. Особливості проголошення	Moodle: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9297#section-0	Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: - своєчасність виконання (2 б.); - повний обсяг виконання (2 б.); творчий підхід у виконанні (1 б.).	10

	деяких груп приголосних звуків. Формування дикційної чіткості та артикуляційної виразності проголошення звуків використанням скоромовок. Гекзаметр. Використання гекзаметра розвитку голосового діапазону.			
Усього за ЗМ 3				15
Лекція	Теоретичне завдання - Тестування	Питання для підготовки: Розмовний (тембровий) слух. Розвиток акустичних якостей мовного слуху. Професійні якості мовного слуху. Значення мовного слуху для формування навичок діалогічного спілкування. Закони логіки мовлення. Голосовий тренінг.	Тестування передбачає надання відповідей на 10 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал.	10
Самостійна робота	Практичне завдання – викладіть свої міркування у вигляді есе, розкривши наступні пункти:	Вимоги до виконання та оформлення: авторський текст обсягом до 2 тис. знаків з пробілами. Текст виконаного завдання надсилається на відповідну сторінку у системі Moodle: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9297#section-0	Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: - своєчасність виконання (2 б.); - повний обсяг виконання (2 б.); творчий підхід у виконанні (1 б.).	5
Усього за ЗМ 4				5
Усього за змістові модулі контр. заходів				60
Підсумковий контроль				
Залік /Екзамен	Теоретичне завдання	Питання для підготовки: Питання для підготовки. Анатомія та фізіологія розмовного апарату. Основні відомості про відділи розмовного апарату: центральний і периферійний. Системи периферійного відділу:		20

		<p>дихальна, голосова, артикуляційна. Органи розмовного апарату та їх роль у голосоведінні. Голосові властивості та професійні якості. Специфіка розмовного та вокального голосу. Розмовні регістри, резонатори. Визначення робочої середини голосу. Гігієна мовно-голосового апарату. Професійні хвороби та їх профілактика. Робота над формуванням дикційної чіткості проголошення звуків. Скоромовки. Тренування чіткості проголошення тексту у різних темпах мовлення. Розмовний голос: позитивні якості, природні недоліки і вади. Гігієнічний, вібраційний масаж як засіб розвитку професійних голосових якостей. Укріплення м'язів «розмовного поясу», м'язів мовно-голосового апарату. Розмовний слух, його роль у формуванні навичок діалогічного спілкування. Розвиток голосового діапазону. Робота над текстом гекзаметрів з підвищенням і зниженням тону по всьому діапазону голосу. Знання правил орфоєпії як визначального показника професійної культури та рівня фахової підготовки. Паузи, їх призначення та різновиди. Логічні наголоси, їх смислові та емоційні функції. Мелодика знаків пунктуації.</p>		
	<p>Практичне завдання</p>	<p>Зміст. Практичне завдання: Підготуйте загальні письмові рекомендації щодо самостійної роботи над формуванням і вдосконаленням вашого розмовного апарату, голосових якостей, системи дихання; яких позитивних результатів вами було досягнуто в процесі опанування тренінгових вправ, якщо не було, то чому. Текст виконаного завдання</p>	<p>Максимальна кількість балів за виконане завдання – 20 б., нараховується за такими критеріями: - своєчасність виконанн</p>	<p>20</p>

		надсилається на відповідну сторінку у системі Moodle: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9297#section-0	я завдання (5 б.); - повна відповідь (5 б.); - самоаналіз (5 б.); творчий підхід (5 б.).	
Усього за підсумковий контроль				40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

5. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

1. Башманівська Л. А., Башманівський В. І. Дикція й емісія голосу. Виразність професійного мовлення журналіста: навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів і дистанційного навчання. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 108 с.
2. Брюховецька Л., Котенок В. Талант і гра. Українські актори театру і кіно. Київ : «Саміт-книга», 2020. 400 с.
3. Грицан Н. В. Техніка сценічного мовлення : навч.-методичний посібник. 2-ге вид., переробл. і доповн. Івано-Франківськ, 2020. 286 с.,
4. Десятник Г. О., Лимар Л. Д. Основи акторської майстерності в екранній творчості: тексти лекцій [науковий редактор доктор наук із соціальних комунікацій Гоян В.В.]. Київ: Інститут журналістики КНУ імені Тараса Шевченка, 2020. 108 с.
5. Донченко Н. П., Винар О. Б. Складові системи сценічного мовлення як основа художньо-творчої діяльності майстра театрального мистецтва. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. Київ: ІДЕЯ ПРИНТ, 2020. № 2. С. 291-295.
6. Колоквіум із дисципліни «Постановка голосу» : завдання для самостійної роботи студентів ОС бакалавр / упоряд. А. А. Зарицька, В. А. Чайка. Луцьк: Надстир'я, 2020. 16 с.
7. Кузьмічова В. А. Постановка голосу : навчальний посібник для бакалаврів ден. та заоч. форми навчання вищ. пед. навч. закл. / В. А. Кузьмічова, О. І. Лавренов; Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Харків: ХНПУ, 2018. 68 с.
8. Курова А.В. Психологія спілкування : навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти факультету психології, політології та соціології НУ «ОЮА») / А. В. Курова. Одеса : Фенікс, 2020. 79 с.
9. Лешек Колянкевич. Дзяди. Театр свята померлих = Dziady: Teatr swieta zmarlych. Київ: «Дух і Літера», 2018. 456 с.
10. Василь Неволов. Творчі мандри. Перезавантаження: Життєві нотатки подорожнього. Київ: «Знання України», 2018. 167 с.
11. Плотницька І. Ораторське мистецтво. Київ : Центр навчальної літератури, 2022. 110 с.
12. Серeda Н. В., Квасник О. В. Основи ораторської майстерності : навчальний посібник Харків: НТУ «ХП», 2019. 304 с.
13. Староскольцев К. П. Постановка голосу в запитаннях і відповідях. Рівне: Овід, 2018. 280 с.

Інформаційні ресурси

1. Башманівська Л. А. Формування виразності читання та мовлення в процесі професійної підготовки майбутнього філолога. Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Неперервна освіта нового сторіччя: досягнення та перспективи». м. Запоріжжя, 2018. URL: http://www.zoippo.zp.ua/pages/el_gurnal/el_gurnal.html/
2. Коленко А. В. Формування навичок професійного сценічного голосу на основі методичних прийомів та комплексної системи вправ у класі сценічної мови// world science. № 5. 2018. С.38 - 42. URL: <http://ws-conference.com/>
3. Стадніченко Н. В. Театральне мистецтво як засіб формування суспільних відносин: генеза проблеми методологія, теорія і практика. Збірник наукових праць. Випуск 3 (84). За матеріалами IX Міжнародної науково-практичної конференції «Культурна особистість у світлі виховання, освіти і духовної безпеки» Частина II. Сєверодонецьк 2018. С. 124–139. (періодичне видання включене до Міжнародної наукометричної бази даних IndexCopernicusInternational) URL: <http://www.domtp.turion.info/>
4. Курс лекцій з історії українського театру «Український театр: від кози до постдрами». URL: <https://artarsenal.in.ua/laboratory/proekt/kursu-lektsij-z-istoriyi-ukrayinskogo-teatru-ukrayinskyj-teatr-vid-kozy-do-postdramy/>
5. <https://artarsenal.in.ua/laboratory/proekt/kursu-lektsij-z-istoriyi-ukrayinskogo-teatru-ukrayinskyj-teatr-vid-kozy-do-postdramy/>

6. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків

Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мають узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до складання заліку не допускаються. За умови систематичних пропусків може бути застосована процедура повторного вивчення дисципліни (див. посилання на Положення у додатку до силабусу).

Політика академічної доброчесності.

Кожний студент зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності. Письмові завдання з використанням часткових або повнотекстових запозичень з інших робіт без зазначення авторства – це плагіат. Використання будь-якої інформації (текст, фото, ілюстрації тощо) мають бути правильно процитовані з посиланням на автора. До студентів, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ в додатку до силабусу). Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті.

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття. Під час «онлайн» занять обов'язковою є умова робота з включеною камерою. Але в ситуаціях «форс-мажора» (проблема з електричною напругою, відсутність інтернету) можливо працювати з вимкненою камерою. З цього приводу необхідно попередити викладача.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2024-2025 н. р. доступний за адресою:
<https://tinyurl.com/yckze4jd>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yeds57la>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bbq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ Запорізького національного університету: **Банак Віктор Аркадійович**
Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua
Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE):
<https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ:
<https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ):
<http://sites.znu.edu.ua/confucius>